

3. Wel Akiim

Wal la athöör ku wal cïn athöör:

- Akim paandu akimdit alëu bi nyuoth wäl ku gem yin athör ë wal.
- Yin adhil athör ë wal xäth tënë akim wal/xön wal.
- Akim wal abi wal thaal ku lek yin akuën ë wëu ba täou piny, ba wal aadek këdë ku ba të bi ya luci yin anjic.
- Alëu bi yin gam wal ee liek, wal ë tuc ku wal ee dek ke cïn athör ë wal.
- Wal cïn athöör aciï akuma wëu e täou piny thin.

Täou piny ë wëu wal athör:

- Të xäth yin athör ë wal tënë akim wal/xön wal, ke path bi yin athör ë muök panakim, athör ë piyal guop tädë ye athör ë kuony kooç ci nuen bei ke yin ku yen athörë abi wäl col axöoc yin ë wëu lik .
- Piyath lon xöot wal (PLYW) akum ë baai nom ee tæu piny ë wëu wal ræc ë lon këne cök.
- Wal aadhil akim nyuoth yin ërin be ya nyuoth tënë (PLYW) lon e yen kënjic, ku yen aace wal ëbin kek lëu bi keek atæk ë dhël njic . Na ciï akiëmdu yin nyuoth wäl ci ræc (PLYW) cök ke yin adhil akuen täou piny ebïn.
- Të laj yin athör ë piyal guop ke akuën diit lëu ba täou piny tënë wäl ë PLYW tók ee 4.90 (cimën ë 1Nyieith 2007).
- Na laj athör muök panakim ë rot ke akuën diit lëu ku ba täou piny tënë wäl tönj ë PLYW ee 30.70 (cimën ë 1Nyieith 2007).
- Keek akuëen diitkë aaye thöönj thook aköl 1Nyieith ë ruön thok ebïn.
- Të ye yin wic ë wal juac tädë ee paandu ë ruönic, ke yin athiëc akimduun ë wal ku bi nyuoth lon col "Yön nuen" yenë abi kony ë mär wëu juic te eyin ke muör apci. Akimduun ë wal alëu ku bi nyuoth dhël bi yin athärdü xäth xöt thin.

Akimduun wal alëu ku bi thiëc löon wic yin kuat wäl lik wëuke. Wal juäac akuöd nhiiim ë rien tekthook ku akuenden atekthok.

Kuat wal aala akuen ë ye nyuoth erin kë ciï ye thaal ku të yee kek luui thin, riel tók ku të ye dek keek ku aaci them ë löon thönj rielden ë guopic cimën ë wal diit akuenden.

Dëkdëk ë Wal

- Wël aabi gät athör thiinyoot yic ku ræc ë wäl kou. Na kecë ë wëlkë deet, kë yin athëc akimduun ë wal bë kuanyic. Dhil njic¹:
 - Duk athör ë wäl e xäth tënë raandë.
 - Duk wal ci ciëj edek tädë ee wal ciï niënke thök.
 - E wal täou të mec ke miith.
 - Dhuögë tënë akiëmdu të laj yen këreec ci wäl dhuök yin.
 - Duk wäldu gem raandë agud kooçkuun to axeer.
 - Akimduun ë wal tädë ye akiëmdu col anjic të ril dekdekduun ë wal yiic tädë të ci yin nom määrdën ë wal.
 - Det apath të bi yin wäldu atäou thin. Cimën, wal kök aayekë wic ku bi keek atäou ë tönlyir yic ku kök aace wic ë tëlir.
 - Dhil deet kek akimduun ë wal tädë ye akiëmdu kam njut akëc yin wal dek ku ba njic lon ciï kek bi läp ke wal kuun dek.

Wäl alëu ku bi ci nyuoth aköldë:

- Dhil njic lon ye akim to Authralia wal nyuoth ë dhël tekthook tënë të ye lui yen pandun. Alëu ba yök lon ye akim Authralia riel apci tädë kë ye amäath tënë nyuoth ë wal, tekde ciit keye tom ë dhël tekthook.
- Akim juac lon ë piyal guop Authralia aacik njic alä laj diu alëu ku bi wëi ë guopdu rac. Akiëmdu alëu ku bi yin tuoc të bi yin la jam ë këreec, tädë ku ba lon ë löj piöoc, apci tënë nyuoth ë wäl.
- Të ee akim ye gam löon adë dhël ë piërdü alëu bik yi pëen tënë la tuenj ë wëiku tädë ræc, kë wer dhël ë piyärdu adhil thon cimën ëthuëc apci, miëth ë wëi tädë lon ë mëd. . Yenë aye tijn ciit loi-thok; tekde, wëed këne agol ërin göör ë wëi path.
- Yin alëu aya ku bi yi xäth tënë köocduun ë tädë ye wal kuun ye tæcin athöör ërin ræc wëiku. Atëek path ku ba lek akiëmdu löon eyin keek looi, na cönj löon kuc akim keek. Kënë ërin wal akim ku wal baai alëu ku bik läp ku dhokë nom yin ë kërac..

1. Adapted from Australia. The Victorian Foundation for Survivors of Torture Inc. [online] Aug 2001. [cited 26 April 2007] Available from: www.survivorsvc.org.au/pdfdocs/Healthy%20start/EnglishVersion.pdf